



Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JEANA RICHARDA DE LA TOUR
přednesené dne 22. června 2023¹

Věc C-422/22

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu
proti
TE

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Nejvyšším soudem (Sąd Najwyższy, Polsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Migrující pracovníci – Sociální zabezpečení – Použitelné právní předpisy – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Článek 76 – Povinnost vzájemně se informovat a spolupracovat – Nařízení (ES) č. 987/2009 – Osvědčení A1 – Zrušení z úřední povinnosti – Články 6 a 16 – Neexistence povinnosti vydávající instituce zahájit dialog a dohodovací řízení s příslušným orgánem hostitelského členského státu – Články 2 a 20 – Povinnost informovat tento orgán neprodleně po zrušení osvědčení“

I. Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení (ES) č. 987/2009² a konkrétně použití článků 6 a 16 tohoto nařízení *per analogiam* na řízení o zrušení osvědčení A1.
2. Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi TE a Správou sociálního zabezpečení, pobočka Toruň (Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu, Polsko) (dále jen „ZUS“) ve věci rozhodnutí ZUS o zrušení osvědčení A1, které na žádost tohoto žadatele potvrzovalo jeho postavení pro účely použití polských právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení v období od 22. srpna 2016 do 21. srpna 2017.
3. Soudní dvůr dosud nerozhodl o postupu použitelném v takovém případě zrušení osvědčení A1 z podnětu instituce, která jej vydala. Vysvětlím, proč ustanovení nařízení č. 987/2009 týkající se případů pochybností o platnosti takového osvědčení nebo o určení použitelných právních předpisů nejsou v takové situaci relevantní. Domnívám se totiž, že v případě neexistence dialogu a dohodovacího řízení v případě zrušení osvědčení A1 z úřední povinnosti musí příslušné instituce dotčených členských států provést výměnu informací *a posteriori*, v rámci spolupráce upravené unijním normotvůrcem, aby nebyla dotčena práva dotčených osob.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4) (dále jen „nařízení č. 987/2009“ nebo „prováděcí nařízení“).

II. Právní rámec

A. Nařízení (ES) č. 883/2004

4. Hlava II nařízení (ES) č. 883/2004³, nadepsaná „Určení použitelných právních předpisů“, obsahuje články 11 až 16.

5. Článek 11 tohoto nařízení stanoví:

„1. Osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určí v souladu s touto hlavou.

[...]

3. S výhradou článků 12 až 16 se:

a) na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu;

[...]“

6. Pod nadpisem „Výkon činností ve dvou nebo více členských státech“ článek 13 uvedeného nařízení v odstavci 2 stanoví:

„Na osobu, která obvykle pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná ve dvou nebo více členských státech se vztahují:

a) právní předpisy členského státu bydliště, pokud vykonává podstatnou část své činnosti v tomto členském státě;

nebo

b) právní předpisy členského státu, v němž se nachází střed zájmu její činnosti, pokud nebydlí v členském státě, v němž vykonává podstatnou část své činnosti.“

7. Podle čl. 72 písm. a) nařízení č. 883/2004 se správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „správní komise“) zabývá všemi správními otázkami a otázkami výkladu vyplývajícími z tohoto nařízení nebo nařízení č. 987/2009.

8. Článek 76 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Spolupráce“, v odstavcích 3, 4 a 6 stanoví:

„3. Orgány a instituce členských států mohou pro účely tohoto nařízení komunikovat přímo mezi sebou a s dotčenými osobami nebo s jejich zástupci.

4. Instituce a osoby, na které se vztahuje toto nařízení, mají povinnost vzájemně se informovat a spolupracovat k zajištění řádného provádění tohoto nařízení.

³ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), ve znění nařízení č. 465/2012 (dále jen „nařízení č. 883/2004“ nebo „základní nařízení“).

Instituce v souladu se zásadou řádné správy odpovídají v přiměřené lhůtě na veškeré dotazy a v této souvislosti poskytují dotčeným osobám veškeré informace potřebné k výkonu práv přiznaných jim tímto nařízením.

[...]

6. V případě obtíží při výkladu nebo použití tohoto nařízení, které by mohly ohrozit práva osoby, na kterou se vztahuje, kontaktuje instituce příslušného členského státu nebo instituce členského státu bydliště dotčené osoby dotčenou (dotčené) instituci (instituce) členského státu (států). Není-li v přiměřené lhůtě nalezeno řešení, dotyčné instituce se mohou obrátit na správní komisi.“

B. Nařízení č. 987/2009

9. Body 1, 2, 8, a 10 nařízení č. 987/2009 stanoví:

- „(1) [Nařízení č. 883/2004] modernizuje pravidla pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení členských států a upřesňuje přitom jejich prováděcí opatření a postupy a zjednodušuje je ve prospěch všech dotčených subjektů. Je třeba k němu stanovit prováděcí pravidla.
- (2) Užší a účinnější spolupráce mezi institucemi sociálního zabezpečení je základním faktorem toho, aby se osobám, na něž se vztahuje [nařízení č. 883/2004], umožnilo uplatnit své nároky v co nejkratších lhůtách a za co možná nejlepších podmínek.

[...]

- (8) Členské státy, jejich příslušné orgány nebo instituce sociálního zabezpečení by měly mít možnost se mezi sebou dohodnout na zjednodušených postupech a správních ujednáních, které pokládají za účinnější a lépe vyhovující situaci systémů sociálního zabezpečení jednotlivých členských států. Takovými ujednáními by však neměla být dotčena práva osob, na něž se vztahuje [nařízení č. 883/2004].

[...]

- (10) Pro stanovení příslušné instituce, tedy instituce, jejíž právní předpisy jsou použitelné nebo která je odpovědná za výplatu určitých dávek, musí být situace pojištěné osoby a rodinných příslušníků zkoumána institucemi více členských států. Pro zajištění ochrany dotyčné osoby po dobu nezbytné výměny informací mezi institucemi je třeba stanovit její prozatímní účast v systému sociálního zabezpečení.“

10. Hlava I kapitola II nařízení č. 987/2009, nadepsaná „Ustanovení týkající se spolupráce a výměny údajů“, obsahuje články 2 až 7.

11. Článek 2 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti a pravidla výměny informací mezi institucemi“, v odstavci 2 stanoví:

„Příslušné instituce si neprodleně poskytují nebo vyměňují všechny nezbytné údaje pro stanovení a určení práv a povinností osob, na něž se vztahuje základní nařízení. Přenos takových údajů mezi členskými státy probíhá buď přímo mezi příslušnými institucemi, nebo nepřímo prostřednictvím styčných míst.“

12. Článek 5 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Právní síla dokumentů a podpůrných dokladů vydaných v jiném členském státě“, stanoví:

„1. Dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely základního nařízení a prováděcího nařízení, jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.

2. V případě pochybnosti o platnosti dokumentu nebo správnosti skutečností, které jsou podkladem pro údaje v něm uvedené, instituce členského státu, která obdrží dokument, se obrátí na instituci, jež dokument vydala, se žádostí o nezbytná vyjasnění a popřípadě o zrušení uvedeného dokumentu. Vydávající instituce opětovně zváží důvody pro vydání příslušného dokumentu a případně tento dokument zruší.

3. Pokud podle odstavce 2 existují pochybnosti o informacích poskytnutých dotyčnými osobami, o platnosti dokumentů nebo podpůrných dokladů nebo o správnosti skutečností, na nichž jsou údaje v nich obsažené založeny, přistoupí instituce místa pobytu nebo místa bydliště na žádost příslušné instituce k nezbytnému ověření těchto informací nebo dokumentů, pokud je možné je provést.

4. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi dosaženo shody, může být věc po uplynutí jednoho měsíce následujícího po dni, kdy instituce, která dokument obdržela, podala žádost, předložena prostřednictvím příslušných orgánů správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.“

13. Článek 6 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Prozatímní uplatňování právních předpisů a prozatímní poskytování dávek“, zní následovně:

„1. Není-li v prováděcím nařízení stanoveno jinak a mají-li instituce nebo orgány dvou nebo více členských států rozdílná stanoviska k určení použitelných právních předpisů, použijí se na dotyčnou osobu prozatímně právní předpisy jednoho z těchto členských států [...]

[...]

2. V případě rozdílných stanovisek mezi institucemi nebo orgány dvou nebo více členských států ve věci určení instituce, která by měla poskytnout peněžité nebo věcné dávky, má dotyčná osoba, která by v případě neexistence tohoto sporu mohla o dávky žádat, nárok na prozatímní dávky stanovené podle právních předpisů uplatňovaných institucí místa bydliště nebo, nemá-li bydliště na území žádného z dotčených členských států, má nárok na dávky stanovené podle právních předpisů uplatňovaných institucí, které byla její žádost podána nejdříve.

3. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi nebo orgány dosaženo shody, mohou se po uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy vyšla najevo rozdílnost stanovisek uvedená v odstavci 1 a 2, obrátit prostřednictvím příslušných orgánů na správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.

4. Pokud se zjistí, že použitelnými právními předpisy nejsou předpisy členského státu, ve kterém se osoba prozatímně účastní na pojištění, nebo že instituce, která prozatímně poskytla dávky, nebyla příslušnou institucí, je instituce, která byla určena za příslušnou, považována za příslušnou se zpětnou účinností, jakoby k takové rozdílnosti stanovisek nedošlo, nejpozději ode

dne vzniku prozatímní účasti na pojištění nebo od prvního prozatímního poskytnutí dotyčných dávek.

5. Instituce, která byla určena za příslušnou, a instituce, která vyplatila prozatímní peněžité dávky nebo obdržela prozatímní odvody pojistného, vyřeší v případě potřeby tam, kde je to vhodné, finanční situaci dotyčné osoby, pokud jde o odvody a prozatímně vyplacené peněžité dávky, v souladu s hlavou IV kapitolou III prováděcího nařízení.

Věcné dávky prozatímně poskytnuté institucí v souladu s odstavcem 2 budou uhrazeny příslušnou institucí v souladu s hlavou IV prováděcího nařízení.“

14. Článek 7 tohoto nařízení, nadepsaný „Prozatímní výpočet dávek a odvodů pojistného“, stanoví:

„1. Není-li v prováděcím nařízení stanoveno jinak, pokud osoba splňuje podmínky pro přiznání dávky nebo odpovídá za odvod pojistného v souladu se základním nařízením, avšak příslušná instituce nemá všechny informace týkající se situace v jiném členském státě, které jsou zapotřebí ke konečnému výpočtu výše této dávky nebo odvodu, pak tato instituce na žádost dotyčné osoby přizná tuto dávku nebo vypočte výši tohoto odvodu na prozatímním základě, pokud je tento výpočet možný na základě informací, které má tato instituce k dispozici.

2. Výpočet výše příslušné dávky nebo odvodu se provede znovu poté, jakmile jsou dotčené instituci poskytnuty veškeré nezbytné podpůrné doklady nebo dokumenty.“

15. Hlava II uvedeného nařízení, nadepsaná „Určení použitelných právních předpisů“, obsahuje články 14 až 21.

16. Článek 16 téhož nařízení, nadepsaný „Provádění článku 13 základního nařízení“, stanoví:

„1. Osoba, která vykonává činnosti ve dvou nebo více členských státech, o tom uvědomí instituci určenou příslušným orgánem členského státu, v němž má své bydliště.

2. Určená instituce místa bydliště, neprodleně určí právní předpisy použitelné na dotyčnou osobu s ohledem na článek 13 základního nařízení a článek 14 prováděcího nařízení. Toto určení bude jen prozatímní. Tato instituce informuje určené instituce jednotlivých členských států, v nichž je činnost vykonávána, o svém prozatímním určení.

3. Prozatímní určení použitelných právních předpisů, jak je stanoveno v odstavci 2, se stane konečným do dvou měsíců od uvědomění institucí určených příslušnými orgány dotčeného členského státu o tomto určení v souladu s odstavcem 2, pokud právní předpisy již nebyly s konečnou platností určeny na základě odstavce 4, nebo pokud alespoň jedna dotčená instituce nesdělí instituci určené příslušným orgánem členského státu bydliště do konce této dvouměsíční lhůty, že určení ještě nemůže přijmout nebo že v této věci zaujala odlišné stanovisko.

4. Pokud je z důvodu panující nejistoty o určení použitelných právních předpisů vyžadován kontakt mezi institucemi nebo orgány dvou nebo více členských států, na žádost jedné nebo více institucí určených příslušnými orgány daného členského státu nebo samotných příslušných orgánů, jsou právní předpisy vztahující se na dotyčnou osobu určeny společnou dohodou, s ohledem na článek 13 základního nařízení a na příslušná ustanovení článku 14 prováděcího nařízení.

V případě rozdílných stanovisek institucí a dotčených příslušných orgánů, budou tyto orgány usilovat o dohodu v souladu s výše uvedenými podmínkami a použije se článek 6 prováděcího nařízení.

[...]“

17. Článek 19 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Informování dotčených osob a zaměstnavatelů“, v odstavci 2 stanoví:

„Na žádost dotčené osoby nebo zaměstnavatele příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné podle hlavy II základního nařízení, potvrdí, že jsou tyto právní předpisy použitelné, a tam, kde je to vhodné, uvede, do jakého dne a za jakých podmínek.“

18. Článek 20 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Spolupráce mezi institucemi“, stanoví:

„1. Příslušné instituce sdělí příslušné instituci členského státu, jehož právní předpisy jsou na osobu podle hlavy II základního nařízení použitelné, všechny informace nezbytné pro stanovení dne, kterým se uvedené právní předpisy stávají použitelnými, a odvody, za jejichž placení jsou na základě těchto právních předpisů odpovědné osoba nebo její zaměstnavatel či zaměstnavatelé.

2. Příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy se stanou použitelnými na osobu podle hlavy II základního nařízení, zpřístupní instituci určené příslušným orgánem členského státu, jehož právní předpisy se na osobu naposledy vztahovaly, informaci o dni, od kterého se tyto předpisy použijí na dotčenou osobu.“

III. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

19. TE, podnikatel zapsaný v polském obchodním rejstříku, který vykonává samostatně výdělečnou činnost, ze které v Polsku odvádí daně, dne 11. srpna 2016 podepsal smlouvu se společností se sídlem ve Varšavě (Polsko), na základě které měl poskytovat ve Francii v rámci určitého projektu služby, které jsou obvykle součástí povinností „second site manager“ (zástupce stavbyvedoucího), a to od 22. srpna 2016 do ukončení projektu.

20. Na základě této smlouvy ZUS vydal osvědčení A1⁴⁵, které osvědčovalo, že se na TE vztahovaly v období ode dne 22. srpna 2016 do 21. srpna 2017 (dále jen „sporné období“) polské právní předpisy.

⁴ – Jak je připomenuto v rozsudku ze dne 2. března 2023, DRV Intertrans a Verbraeken J. en Zonen (C-410/21 a C-661/21, dále jen „rozsudek DRV Intertrans“, EU:C:2023:138, bod 42 a citovaná judikatura), „osvědčení A1, které nahradilo potvrzení E 101 stanovené nařízením [Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. 1972, L 74, s. 1)], odpovídá vzorovému formuláři vydanému v souladu s hlavou II nařízení č. 987/2009 institucí určenou příslušným orgánem členského státu, jehož právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení jsou použitelné, za účelem potvrzení, zejména podle znění čl. 19 odst. 2 tohoto nařízení, že pracovníci nacházející se v některé ze situací uvedených v hlavě II nařízení č. 883/2004 podléhají právním předpisům tohoto členského státu“. Viz například praktické vysvětlivky a vzory dostupné na internetové stránce Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale (Středisko pro evropské a mezinárodní vztahy v otázkách sociálního zabezpečení, Francie): <https://www.cleiss.fr/reglements/a1.html>.

⁵ – ZUS v písemném vyjádření uvedla, že toto osvědčení bylo vydáno dne 19. srpna 2016, že je založeno na čl. 13 odst. 2 nařízení č. 883/2004, neboť upravuje postavení dotčené osoby, která byla samostatně výdělečně činná ve dvou nebo více členských státech, a že bylo zasláno příslušné francouzské instituci.

21. V návaznosti na nové posouzení z úřední povinnosti ZUS konstatovala, že během sporného období vykonával TE činnost pouze v jednom členském státě, a sice ve Francii. Rozhodnutím ze dne 1. prosince 2017 (dále jen „sporné rozhodnutí“) tedy ZUS zrušila toto osvědčení A1⁶ a rozhodla, že se na TE během sporného období nevztahovaly polské právní předpisy. Vzhledem k tomu, že podle ZUS byl relevantním ustanovením pro určení právních předpisů použitelných na TE článek 11 nařízení č. 883/2004, přijala toto rozhodnutí, aniž předtím provedla postup podle článku 16⁷ nařízení č. 987/2009 za účelem koordinace s příslušnou francouzskou institucí, pokud jde o určení použitelných právních předpisů.

22. TE podal proti spornému rozhodnutí žalobu k okresnímu soudu v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu, Polsko). Rozsudkem ze dne 5. června 2019 tento soud rozhodl, že zaprvé TE nepracoval ve sporném období v jediném členském státě, takže se na něj vztahoval čl. 13 odst. 2 nařízení č. 883/2004, a zadruhé ZUS nevyužila postupu koordinace stanoveného v člancích 6, 15⁸ a 16 nařízení č. 987/2009, přestože byl tento postup pro účely určení použitelných právních předpisů povinný. V průběhu soudního řízení uvedený soud požádal ZUS, aby zahájila uvedený postup spolupráce s příslušnou francouzskou institucí, což ZUS odmítla s tím, že to není odůvodněné. Aby se předešlo situaci, kdy by se na TE nevztahoval žádný režim sociálního zabezpečení, okresní soud v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu) rozhodl, že ve sporném období se na TE vztahovaly polské právní předpisy, a proto ponechal v platnosti osvědčení A1 dotčené v původním řízení.

23. Rozsudkem ze dne 5. února 2020 odvolací soud v Gdaňsku (Sąd Apelacyjny w Gdańsku, Polsko) zamítl odvolání podané ZUS proti tomuto rozsudku.

24. ZUS podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k Nejvyššímu soudu (Sąd Najwyższy). Tvrdí, že vzhledem k tomu, že zrušení dotčeného osvědčení A1 vyžadovalo předchozí využití postupu koordinace stanoveného v nařízení č. 987/2009, bylo sporné rozhodnutí stíženo vadou, kterou bylo možné napravit pouze v řízení před samotnou ZUS. Soudní rozhodnutí okresního soudu v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu) a odvolacího soudu v Gdaňsku (Sąd Apelacyjny w Gdańsku) jsou chybná z toho důvodu, že tyto soudy měly věc vrátit ZUS, aby tato ve spolupráci s příslušnou francouzskou institucí znovu posoudila osvědčení A1, namísto toho, že rozhodly o použitelných právních předpisech.

25. Za těchto podmínek se Nejvyšší soud (Sąd Najwyższy) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je instituce [členského] státu, která vystavila osvědčení A1 a která z úřední povinnosti – bez žádosti příslušné instituce dotčeného členského státu – zamýšlí vydané osvědčení zrušit, odvolat nebo zneplatnit, povinna provést s příslušnou institucí jiného členského státu dohodovací řízení podle pravidel obdobných pravidlům platným na základě článků 6 a 16 [nařízení č. 987/2009]?

⁶ – Nejvyšší soud (Sąd Najwyższy, Polsko), předkládající soud, uvádí, že toto rozhodnutí bylo přijato na základě čl. 83a odst. 1 zákona o systému sociálního zabezpečení (ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych) ze dne 13. října 1998 (Dz. U. 2021, č. 430).

⁷ – Viz bod 16 tohoto stanoviska.

⁸ – Podle svého nadpisu tento článek určuje postup pro provádění čl. 11 odst. 3 písm. b) a d), čl. 11 odst. 4 a článku 12 základního nařízení (týkající se poskytování informací dotčeným institucím).

2) Musí být dohodovací řízení provedeno ještě před zrušením, odvoláním nebo zneplatněním vydaného osvědčení, nebo je toto zrušení, odvolání nebo zneplatnění [v souladu s čl. 16 odst. 2 nařízení č. 987/2009] jen předběžné, prozatímní [...], a konečným se stane, když dotčená instituce [jiného] členského státu nevznese v této věci výhrady nebo nezaujme odlišné stanovisko?“

26. ZUS, polská, belgická, česká a francouzská vláda, jakož i Evropská komise předložily písemné vyjádření.

IV. Analýza

27. Podstatou dvou předběžných otázek předkládajícího soudu, které lze podle mého názoru posoudit společně, je, zda musí být články 6 a 16 nařízení č. 987/2009 vykládány v tom smyslu, že instituce, která na základě kontrol provedených z vlastního podnětu zjistila, že vydala osvědčení A1 nesprávně, může toto osvědčení zrušit, aniž předtím zahájí dialog a dohodovací řízení s příslušnými institucemi dotčených členských států za účelem určení použitelných právních předpisů.

28. Úvodem je třeba konstatovat, že ani nařízení č. 883/2004, ani nařízení č. 987/2009 neobsahují ustanovení, která by se bezprostředně použila na okolnosti projednávané věci, za nichž bylo zrušeno osvědčení A1.

29. Článek 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004 pouze stanoví obecný rámec pro *dialog a dohodovací řízení*, přičemž první z nich předchází druhému⁹. Nařízení č. 987/2009 stanoví situace, v nichž se tento postup uplatňuje.

30. Pokud jde o zrušení osvědčení A1, pouze článek 5 posledně uvedeného nařízení určuje zvláštní postup „v *případě pochybnosti* o platnosti dokumentu [který potvrzuje postavení osoby] nebo správnosti skutečností, které jsou podkladem pro údaje v něm uvedené“¹⁰.

31. Jednotlivé fáze tohoto postupu, popsané v odstavcích 2 až 4 tohoto článku 5, jsou určeny jednak ke shromáždění informací potřebných k potvrzení či nepotvrzení platnosti osvědčení A1 v rámci dohody mezi příslušnými institucemi, jednak k překonání případných neshod mezi nimi¹¹.

32. Z těchto ustanovení jasně vyplývá, že uvedený postup se provádí z podnětu „instituce členského státu, která obdrží dokument“¹². Neexistuje tedy žádné ustanovení, které by upravovalo situaci, kdy vydávající instituce po provedení kontroly z úřední povinnosti nemá pochybnosti o tom, že by osvědčení A1 mělo být zrušeno¹³.

⁹ – Viz rovněž body 10 a 11 odůvodnění, jakož i body 1, 2 a 17 rozhodnutí A1 ze dne 12. června 2009 o zřízení dialogu a dohodovacího řízení týkajících se platnosti dokumentů, určení použitelných právních předpisů a poskytování dávek podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (Úř. věst. 2010, C 106, s. 1) (dále jen „rozhodnutí A1“). Viz také rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff [C-620/15, dále jen „rozsudek A-Rosa Flussschiff“, EU:C:2017:309, bod 58, ohledně čl. 84a odst. 3 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. 1971, L 149, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 35), jehož ustanovení byla převzata v čl. 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004].

¹⁰ – Odstavec 2 tohoto článku. Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

¹¹ – Viz rozsudek DRV Intertrans (bod 46).

¹² – Odstavec 2 uvedeného článku 5.

¹³ – Viz v projednávané věci, pokud jde o důvod zrušení plynoucí ze skutečnosti, že dotčená osoba nepracovala ve dvou odlišných státech, viz bod 21 tohoto stanoviska.

33. Na základě předběžných otázek je tudíž Soudní dvůr vyzván k tomu, aby rozhodl, zda s ohledem na nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009 a jejich výklad v jeho judikatuře lze osvědčení A1 zrušit pouze po předchozí *dohodě* mezi příslušnými institucemi dotčených členských států s cílem určit právní předpisy použitelné na dotčenou osobu.

34. Zaprvé, *pokud jde o legislativní rámec* pro otázky položené předkládajícím soudem, je třeba připomenout, že nařízení č. 987/2009 kodifikovalo judikaturu Soudního dvora týkající se působnosti a právních účinků osvědčení E 101¹⁴, jakož i postupu při *řešení případných sporů mezi institucemi dotčených členských států* ohledně platnosti nebo správnosti tohoto osvědčení¹⁵.

35. Kromě toho toto nařízení zakotvilo zásady vyplývající z této judikatury, a sice:

- závaznost takového osvědčení, která je založena na kogentních pravidlech použití právních předpisů jediného členského státu, loajální spolupráce a právní jistoty, jimž byl v nařízení č. 883/2004 rovněž přiznán zvláštní význam¹⁶;
- *vylučnou pravomoc vydávající instituce k posouzení jejich platnosti*¹⁷, jakož i
- využití postupu dialogu mezi příslušnými institucemi dotčených členských států a dohodovacího řízení před správní komisí k *řešení sporů* mezi těmito institucemi, a to jak ohledně *správnosti* vypracovaných *dokumentů*, tak ohledně *určení právních předpisů použitelných* na dotčeného pracovníka¹⁸.

36. Zadruhé tedy podle všeho *unijní normotvůrce nepředpokládal širokou působnost tohoto dialogu a dohodovacího řízení* a vyhradil je pro specifické potřeby loajální spolupráce¹⁹.

¹⁴ – Osvědčení E 101 bylo nahrazeno osvědčením A1. Viz poznámka pod čarou 4 tohoto stanoviska.

¹⁵ – Viz rozsudek DRV Intertrans (body 43 a 52, jakož i citovaná judikatura).

¹⁶ – Viz rozsudky ze dne 16. července 2020, AFMB a další (C-610/18, EU:C:2020:565, body 72 a 74), jakož i DRV Intertrans (body 43 a 54 a citovaná judikatura). Ve věci, v níž byl vydán tento rozsudek, byly účinky osvědčení A1 prozatímně pozastaveny rozhodnutím vydávající instituce. Soudní dvůr rozhodl, že s ohledem na znění čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 pouze zrušení tohoto osvědčení může uvedené osvědčení zbavit závaznosti (body 48, 49, 51 a 59).

¹⁷ – K zásadě loajální spolupráce uvedené v čl. 4 odst. 3 SEU, která ukládá vydávající instituci řádně posoudit skutkový stav relevantní pro použití pravidel pro určení použitelných právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, a tudíž zajistit správnost údajů obsažených v osvědčení E 101 (nyní osvědčení A1), viz rozsudek A-Rosa Flussschiff (bod 39 a citovaná judikatura). Soudní dvůr také rozhodl, že se tato zásada použije i tehdy, pokud správní komise dospěla k závěru, že toto osvědčení bylo vydáno nesprávně [viz rozsudek ze dne 6. září 2018, Alpenrind a další (C-527/16, dále jen „rozsudek Alpenrind a další“, EU:C:2018:669, bod 64)] nebo pokud soudy členského státu rozhodují v soudním řízení vedeném proti zaměstnavateli kvůli skutkům, které mohou svědčit o podvodném získání nebo využití osvědčení [viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, dále jen „rozsudek Vueling“, EU:C:2020:260, bod 86)].

¹⁸ – Viz rozsudek DRV Intertrans (body 43 a 55). V tomto rozsudku Soudní dvůr rovněž rozhodl, že instituce, která vydala dotčená osvědčení A1 a ke které byla podána žádost o zrušení v rámci dialogu a dohodovacího řízení, nemůže rozhodnout o odložení přezkumu platnosti těchto osvědčení a posouzení systému sociálního zabezpečení použitelného na dotčené pracovníky až do ukončení trestního řízení probíhajícího před soudy členského státu, v němž je práce vykonávána (body 27, 53, 55 a 63).

¹⁹ – Tuto legislativní volbu lze rovněž odůvodnit nízkým počtem případů, které je třeba řešit. Viz statistiky ve zprávě Komise nazvané „Posting of workers, Report on A1 Portable Documents issued in 2020“, říjen 2021, zejména komentář k bodu 5 a tabulka 20, v rámci které se uvádí, že případy chyb představují méně než 0,1 % počtu osvědčení vydaných příslušnými členskými státy. Viz rovněž tabulka 22 týkající se počtu zrušených osvědčení. Analýza je následující (v rámci tabulky 21): „V absolutním vyjádření největší počet osvědčení A1 zrušilo Polsko (528 [...]) a Slovensko (766 [...]). V relativním vyjádření (tj. jako procento z celkového počtu vydaných osvědčení) všechny členské státy, které poskytly údaje, zrušily méně než 1 % z celkového počtu osvědčení A1 vydaných v roce 2020. Například Polsko a Slovensko zrušily 0,1 %, resp. 0,7 % z celkového počtu osvědčení A1 vydaných v roce 2020. Je však třeba poznamenat, že [...] v roce 2020 mohla být zrušena osvědčení A1 vydaná v roce 2019, nebo dokonce dříve. Pokud jde o Polsko, počet zrušených osvědčení A1 se ve srovnání s rokem 2019 výrazně snížil (z 1 197 [...] v roce 2019 na „pouhých“ 528 [...] v roce 2020)“ (volný překlad).

37. Rovněž poznamenávám, že v praktických pokynech Komise k právním předpisům použitelným v Evropské unii (EU), Evropském hospodářském prostoru (EHP) a Švýcarsku²⁰ se odkazuje na možnost opětovného posouzení postavení dotčené osoby z podnětu vydávající instituce, po němž případně následuje zrušení osvědčení. Tyto pokyny nicméně neobsahují žádné doporučení k provedení dialogu a dohodovacího řízení. Totéž platí pro rozhodnutí A1²¹, které se zabývá pouze situací, kdy buď instituce vyjádří pochybnosti o platnosti dokumentu vydaného institucí jiného členského státu, nebo existují rozdílné názory na určení použitelných právních předpisů²².

38. Toto zjištění, sdílené všemi zúčastněnými stranami, které předložily písemná vyjádření, je podle mého logickým a nutným důsledkem zásady vzájemné důvěry²³. Odůvodňuje uznání opodstatněnosti rozhodnutí vydávajícího orgánu o vydání osvědčení²⁴ bez dalších formalit. Proto je třeba tuto zásadu uplatnit i na rozhodnutí o jeho jednostranném zrušení v případě neexistence pochybností o objektivním postavení²⁵ dotčené osoby²⁶. Jinými slovy, vzhledem k systému zavedenému nařízením č. 987/2009 na základě zásad stanovených v nařízení č. 883/2004 si lze jen stěží představit, že by zrušení osvědčení bylo podmíněno souhlasem instituce jiného členského státu, nebo dokonce předchozí dohodou, *a fortiori* v takovém případě²⁷. Mimoto, pokud je prokázán podvod, je vydávající instituce povinna toto zrušení provést²⁸.

39. Zatřetí nedostatek vůle unijního normotvůrce přijmout zvláštní ustanovení v takové situaci potvrzují další dvě zjištění. Jedině v případě „*panující nejistoty*“ o určení použitelných právních předpisů²⁹ a ve zvláštním případě použití článku 13 nařízení č. 883/2004 počítá čl. 16 odst. 4 nařízení č. 987/2009 s *kontakty mezi příslušnými institucemi nebo orgány*³⁰.

40. Kromě toho článek 6 tohoto nařízení stanoví *prozatímní řešení na ochranu* dotčené osoby týkající se použitelného práva a poskytování dávek pouze v případě „*rozdílných stanovisek*“³¹ těchto institucí nebo orgánů. Toto omezení případů dohody je podle mého názoru uzpůsobeno

²⁰ – Praktické pokyny vypracované a schválené správní komisí, dostupné na následující internetové adrese: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=fr> (dále jen „praktické pokyny“), zejména s. 27, první odstavce, a s. 36, předposlední odstavce.

²¹ – Jak Soudní dvůr připomněl v rozsudku ze dne 11. července 2018, Komise v. Belgie (C-356/15, EU:C:2018:555, bod 111), rozhodnutí A1 postrádá normativní povahu. Nicméně podle ustálené judikatury platí, že toto rozhodnutí může být nápomocno institucím sociálního zabezpečení, které jsou pověřené používáním unijního práva v této oblasti (viz tentýž rozsudek, bod 110 a citovaná judikatura).

²² – Viz bod 1 tohoto rozhodnutí.

²³ – Viz rozsudek ze dne 14. května 2020, Bouygues travaux publics a další (C-17/19, EU:C:2020:379, bod 40 a citovaná judikatura).

²⁴ – Soudní dvůr mimoto rozhodl, že závazný účinek osvědčení není dotčen případnými vadami. Viz rozsudek Alpenrind a další (bod 76).

²⁵ – Viz bod 10 odůvodnění nařízení č. 987/2009 a poznámka pod čarou 34 tohoto stanoviska.

²⁶ – V projednávané věci ZUS v písemném vyjádření zdůraznila, že zjištění *neexistence* činnosti TE v Polsku během období dotčeného v jí vydaném osvědčení A1 nevyvolalo žádné pochybnosti o povinnosti toto osvědčení zrušit, neboť bylo založeno na článku 13 nařízení č. 883/2004. V tomto ohledu se tento případ značně odlišuje od případu, kdy při posuzování činnosti dotčené osoby vznikají obtíže. Ohledně konkrétních vysvětlení a ilustrací viz praktické pokyny, s. 22 a násl.

²⁷ – Naopak je třeba počítat s možností diskuse ohledně skutkového stavu zjištěného institucí, která hodlá zrušit osvědčení, které nesprávně vydala, přestože ručí za správnost údajů uvedených v osvědčení. Viz poznámka pod čarou 17 tohoto stanoviska.

²⁸ – Viz rozsudek ze dne 11. července 2018, Komise v. Belgie (C-356/15, EU:C:2018:555, bod 99 a citovaná judikatura, ve srovnání s bodem 98).

²⁹ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

³⁰ – V případě rozdílného stanoviska ohledně použitelného zákona druhý pododstavec tohoto ustanovení odkazuje na článek 6 nařízení č. 987/2009. Viz rovněž bod 8 odůvodnění a bod 1 písm. b) rozhodnutí A1.

³¹ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

požadavku rychlosti³², který vyžaduje určení práva použitelného na postavení dotčené osoby a nutnost, aby nedocházelo ke zvyšování počtu případů využití správní komise, tak jak jsou stanoveny v čl. 5 odst. 4 a čl. 6 odst. 3 uvedeného nařízení³³.

41. Proto se mi nezdá, že by podmínění zrušení osvědčení A1 stanoviskem nebo rozhodnutím jiného členského státu o určení systému sociálního zabezpečení použitelného na dotyčného pracovníka, i když ke zrušení dojde až po značné době od jeho vydání³⁴, mohlo být výsledkem výlučně teleologického výkladu nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009 v jejich stávajícím znění, omezeném na situace, kdy vznikají obtíže při určování použitelného práva.

42. Začtvrté, pokud jde o účast na sociálním zabezpečení, domnívám se, že je třeba zohlednit zásadu, že osvědčení A1 zakládá právní domněnku legality účasti dotčeného pracovníka v systému sociálního zabezpečení³⁵, založenou na postavení, které tento dokument osvědčuje³⁶. Stejně jako Komise a francouzská vláda zdůrazňují, že toto osvědčení nezakládá práva³⁷. Jeho zrušení proto pouze zbavuje příslušné orgány závazných účinků uvedeného osvědčení.

43. Kromě toho v případě rozhodnutí vydávající instituce o zrušení neexistuje riziko dvojí účasti na sociálním zabezpečení³⁸.

44. Všechny tyto úvahy tedy hovoří ve prospěch neexistence povinnosti předchozí dohody nebo dohodovacího řízení mezi příslušnými institucemi dotčených členských států v případě zrušení osvědčení A1 z úřední povinnosti.

45. Přikláním se však k názoru, že analýza by byla neúplná, kdyby nezohlednila rozdíl, který je třeba učinit mezi zrušením osvědčení a jeho vydáním, neboť toto zrušení se nutně nepříznivě dotýká pracovníka a může mít podstatné či dokonce škodlivé praktické důsledky, neboť zpochybňuje posouzení právní situace tohoto pracovníka³⁹.

³² – V tomto smyslu viz čl. 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004 a bod 2 odůvodnění nařízení č. 987/2009. Pokud jde o případy, kdy se Soudní dvůr vyjádřil k rychlosti jednání každé dotčené instituce nebo orgánu a k situacím, v nichž byly lhůty nepřiměřené, viz rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další (C-359/16, EU:C:2018:63, body 55, 59 a 60), jakož i rozsudek Vueling (body 80 a 81, jakož i body 85 a 86).

³³ – K úloze této správní komise, viz rozsudek Alpenrind a další (body 58 a násl., zejména body 59 a 60, jakož i bod 62 týkající se omezení její úlohy na snahu o sladění stanovisek příslušných orgánů členských států, které jí věc předložily).

³⁴ – V projednávané věci bylo podle písemného vyjádření ZUS osvědčení vydané dne 19. srpna 2016 zrušeno dne 1. prosince 2017, necelé tři měsíce po prvních zjištěních odhalujících nové skutečnosti týkající se postavené dotčené osoby.

³⁵ – Viz rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další (C-359/16, EU:C:2018:63, body 36 a 39).

³⁶ – Viz čl. 5 odst. 1 a čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009, jakož i rozsudek Alpenrind a další (bod 75). Ohledně připomenutí, že skutkový stav je základem pro vydání osvědčení, viz rovněž rozsudek A-Rosa Flusssschiff (bod 57).

³⁷ – V tomto smyslu viz rozsudek A-Rosa Flusssschiff (bod 38). Pro připomenutí, že jediným účelem kolizních norem stanovených nařízením č. 883/2004 je určit právní předpisy použitelné na osoby, které se nacházejí v některé ze situací uvedených v ustanoveních upravujících tyto normy, a jako takové nemají za cíl určit podmínky existence práva nebo povinnosti účastnit se určitého systému sociálního zabezpečení, viz rozsudek ze dne 15. září 2022, Rechtsanwaltskammer Wien (C-58/21, EU:C:2022:691, bod 50 a citovaná judikatura). Pro srovnání s bodem 17a odůvodnění nařízení č. 883/2004 a s ustálenou judikaturou Soudního dvora, která připomíná, že použití systému kolizních norem zavedeného tímto nařízením, závisí pouze na objektivní situaci, ve které se dotyčný pracovník nachází [viz rozsudek ze dne 16. července 2020, AFMB a další (C-610/18, EU:C:2020:565, bod 54)].

³⁸ – Tuto situaci je tedy třeba odlišit od situace, v níž příslušná instituce hostitelského členského státu od osvědčení E 101 nebo A1 vydaných příslušnou institucí jiného členského státu jednostranně odhlédne pouze na základě existence konkrétních indicií o podvodu. Viz rozsudek Vueling (bod 68).

³⁹ – Ke konkrétním důsledkům, se kterými je třeba počítat, viz pro ilustraci, Morsa, M., „Retrait des documents A1 dans le cadre d'une procédure pénale et recours introduit par le prévenu devant une juridiction administrative dans l'État membre d'établissement“, *Droit pénal de l'entreprise*, Larcier, Brusel, 2021, č. 4, s. 352 až 362, zejména s. 361, bod 23. Pokud jde o administrativní obtíže spojené s vrácením již zaplacených odvodů a vymáháním dávek, které již byly dotyčným pracovníkům poskytnuty, viz stanovisko generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci Alpenrind a další (C-527/16, EU:C:2018:52, bod 20 a poznámka pod čarou 13). Ohledně povinnosti předcházet riziku, že by osoby, na které se vztahuje působnost nařízení č. 883/2004, byly zbaveny ochrany v oblasti sociálního zabezpečení z důvodu nedostatku právních předpisů, které by se na ně použily, viz rozsudek ze dne 3. června 2021, TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427, bod 32).

46. Podle ustálené judikatury je totiž cílem osvědčení A1 usnadnit volný pohyb pracovníků⁴⁰ a přispívat tak k právní jistotě jak pro tohoto pracovníka, tak pro dotčené instituce. Soudní dvůr kladl na tento aspekt zvláštní důraz ve své judikatuře týkající se závazných účinků tohoto osvědčení a naposledy i rozhodnutí o pozastavení jeho účinků⁴¹.

47. Proto je podle mého názoru třeba bez ohledu na okolnosti zrušení osvědčení A1⁴² zohlednit, s cílem navrhnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď, dva zdroje složitosti, a to:

- toto osvědčení může mít stejně jako osvědčení E 101 zpětnou účinnost⁴³. Soudní dvůr upřesnil, že „i když je vhodnější, aby k vydání takového potvrzení došlo před začátkem dotčeného období, může k němu dojít rovněž během něj, nebo dokonce i po jeho uplynutí“⁴⁴, a
- pravidla promlčení, která mají zejména důsledky na vrácení sociálních příspěvků⁴⁵.

48. Kromě toho polská vláda upozornila Soudní dvůr zejména na riziko neexistence účasti pracovníka na sociálním zabezpečení.

49. V této souvislosti je tedy podle mého názoru třeba konstatovat, že dialog a dohodovací řízení, tak jak jsou stanoveny v čl. 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004⁴⁶, nejsou jediným rámcem, který unijní normotvůrce stanovil za účelem zajištění účinného výkonu volného pohybu pracovníků prostřednictvím sociální ochrany⁴⁷.

50. Několik dalších ustanovení totiž upravuje *výměnu informací pro účely určení práv a povinností dotčených osob*.

51. Zaprvé v rámci spolupráce podle čl. 76 odst. 4 nařízení č. 883/2004 upravují čl. 2 odst. 2, článek 15, čl. 16 odst. 2 a 3 a článek 20 nařízení č. 987/2009 výměnu informací přímo mezi institucemi nebo styčnými místy v souladu s cíli vyjádřenými v bodech 1 a 2 odůvodnění tohoto nařízení.

52. Zadruhé článek 16 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Výjimky z článků 11 až 15“, stanoví v odstavci 1, že „[d]va nebo více členských států, příslušné orgány těchto členských států nebo subjekty určené těmito orgány *mohou* v zájmu určitých osob nebo skupin osob *vzájemnou dohodou stanovit výjimky z článků 11 až 15*“⁴⁸.

⁴⁰ – Viz body 1 a 45 odůvodnění nařízení č. 883/2004 a bod 23 odůvodnění nařízení č. 987/2009. Viz rozsudky ze dne 3. června 2021, TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427, bod 58, jakož i citovaná judikatura), a DRV Intertrans (bod 58).

⁴¹ – Viz rozsudek DRV Intertrans (body 56 a 57).

⁴² – Ke vzniku důvodů pro přezkum přispívá vedle okolností věci v původním řízení i pravidlo stanovené v čl. 14 odst. 10 nařízení č. 987/2009, podle něhož v určitých případech příslušné instituce při stanovení použitelných právních předpisů zohlední situaci předpokládanou pro období následujících dvanácti kalendářních měsíců. Viz praktické pokyny, s. 28 (obdobně jako v případě, který předchází příklad 3) a s. 36.

⁴³ – K tomuto účinku, v případě prozatímní účasti na pojištění, viz čl. 6 odst. 4 nařízení č. 987/2009.

⁴⁴ – Viz rozsudek Alpenrind a další (body 70 a 71 a citovaná judikatura).

⁴⁵ – Viz rozsudek Vueling (bod 69). Ohledně potíží s vymáháním dlužných částek v případě podvodu a potíží souvisejících s čekáním na vydání rozhodnutí o zrušení osvědčení A1 v případě podvodu viz Emeriau, A., „Le travail détaché en Europe: concurrence sociale déloyale ou garantie d'un socle minimal de protection?“, *Informations sociales*, Caisse nationale d'allocations familiales, Paříž, 2021, č. 203–204, s. 144 až 152, zejména s. 150.

⁴⁶ – Viz body 30 až 32 tohoto stanoviska.

⁴⁷ – Viz poznámka pod čarou 40 tohoto stanoviska.

⁴⁸ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

53. Proto se zaprvé domnívám, stejně jako česká, belgická a francouzská vláda, na základě čl. 76 odst. 4 nařízení č. 883/2004 a článků 2 a 20 nařízení č. 987/2009, ve spojení s článkem 6 tohoto nařízení, že v případě zrušení osvědčení A1 z podnětu vydávající instituce poskytují tato ustanovení právní rámec, který dostatečně chrání pracovníky⁴⁹, pro postup, který zahrnuje následující fáze:

- jednostranné rozhodnutí o zrušení osvědčení A1, jakmile jsou zjištěny skutečnosti, které jej zjevně zneplatňují⁵⁰, a
- informování dotčené osoby a instituce hostitelského členského státu⁵¹, a to neprodleně⁵².

54. Zadruhé, v této fázi lze ochranu pracovníků rovněž zajistit třemi způsoby. Pracovník nebo jeho zaměstnavatel může předně požádat instituci hostitelského členského státu o vydání osvědčení A1⁵³.

55. Dále v případě rozdílných stanovisek mezi institucí, která byla informována o zrušení osvědčení A1, a institucí, která o něm rozhodla, může prvně uvedená instituce prozatímně přiznat dávky za podmínek stanovených v čl. 6 odst. 2 nařízení č. 987/2009⁵⁴. Pokud jde o obavy z nečinnosti příslušné instituce vyjádřené polskou vládou, uvádím, že z písemných vyjádření zaslaných Soudnímu dvoru nevyplývá, že by se konkrétní obtíže, které je třeba v zájmu dotyčného pracovníka⁵⁵ překonat, lišily od obtíží způsobených zrušením osvědčení A1 na žádost instituce jiného členského státu⁵⁶.

56. Naopak pouhé doporučení, obdobně jako v případě některých ustanovení nařízení č. 987/2009, přiměřených lhůt pro dohodu před rozhodnutím o zrušení osvědčení A1 se mi s ohledem na danou situaci jeví jako nedostatečné. Jedná se totiž o zrušení účinků osvědčení, o jehož chybné povaze není pochyb, když je nelze dočasně zachovat⁵⁷. Kromě toho podotýkám, že v závislosti na institucích lze v praxi uplatnit řešení v zájmu pracovníků, jak zdůraznily česká, belgická⁵⁸ a francouzská vláda. A dále spolupráci mezi členskými státy lze uskutečnit na dvoustranné úrovni při respektování práv osob, jichž se dotýká nařízení č. 883/2004⁵⁹.

57. Kromě toho neshody nebo obtíže při výkladu nebo uplatňování nařízení č. 883/2004 budou důvodem pro použití dialogu a dohodovacího řízení stanovených nařízením č. 883/2004 a 987/2009 v těchto konkrétních případech⁶⁰.

⁴⁹ – K zásadám ochrany pracovníka a právní jistoty v rámci volného pohybu, viz poznámka pod čarou 40 tohoto stanoviska.

⁵⁰ – Pro připomenutí, vzhledem k povinnosti vydávající instituce správně posoudit skutečnosti rozhodné pro použití nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009 a zaručit správnost informací obsažených v osvědčení, viz poznámka pod čarou 17 tohoto stanoviska. Pokud jde o neexistenci možného nesouhlasu vyplývajícího ze zjevně chybné povahy osvědčované situace, viz poznámka pod čarou 27 tohoto stanoviska.

⁵¹ – Z důvodu zásady loajální spolupráce, viz bod 35 tohoto stanoviska.

⁵² – K zásadě účinnosti a rychlosti viz bod 40 tohoto stanoviska. K toku práce při žádostech o ověření, viz rovněž zpráva Komise citovaná v poznámce pod čarou 19 tohoto stanoviska, zejména tabulka 22.

⁵³ – Viz článek 5 a čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009, jakož i poznámka pod čarou 4 tohoto stanoviska.

⁵⁴ – V tomto smyslu viz rozsudek Alpenrind a další (bod 76), z důvodu zrušení osvědčení A1.

⁵⁵ – Viz body 45 a 47 tohoto stanoviska. V tomto ohledu podotýkám, že ohledně projednávané věci není poskytnuta žádná informace.

⁵⁶ – V tomto ohledu viz zpráva citovaná v poznámce pod čarou 19 tohoto stanoviska, s. 51, tabulka 23. Viz rovněž Morsa, M., *op. cit.*, s. 362, bod 25.

⁵⁷ – Viz rozsudek DRV Intertrans (body 27 a 57).

⁵⁸ – Viz rovněž zpráva citovaná v poznámce pod čarou 19 tohoto stanoviska, s. 51, tabulka 23.

⁵⁹ – Viz články 8 nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009, jakož i bod 8 odůvodnění posledně uvedeného nařízení. Pro ilustraci spolupráce v rámci boje proti podvodům, viz Emeriau, A., *op. cit.*, s. 149, a Morsa, M., *op. cit.*, s. 361, bod 24.

⁶⁰ – Viz body 29 a 34 až 36 tohoto stanoviska.

58. Konečně současně platí, že v případě neexistence osvědčení má dotčený pracovník nebo jeho zaměstnavatel vždy možnost podat žalobu k soudu, aby rozhodl o účasti tohoto pracovníka na pojištění, jak prokazuje věc v původním řízení⁶¹.

59. Zatřetí podotýkám, že riziko škodlivých následků pro pracovníka je v situacích, kdy se nejedná o podvod, omezené⁶².

60. V důsledku toho navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, že v případě neexistence dialogu a dohodovacího řízení, tak jak jsou stanoveny v nařízeních č. 883/2004 a č. 987/2009, je v případě zrušení osvědčení A1 z úřední povinnosti institucí, která jej nesprávně vydala, tato instituce povinna neprodleně informovat instituci hostitelského členského státu, aniž je povinna se s ní předem dohodnout.

V. Závěry

61. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Nejvyšším soudem (Sąd Najwyższy, Polsko) odpověděl následovně:

„Články 5, 6 a 16 na jedné straně, jakož i články 2 a 20 na druhé straně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012,

musí být vykládány v tom smyslu, že

- instituce, která na základě ověření provedených z vlastního podnětu zjistila, že vydala osvědčení A1 nesprávně, může toto osvědčení zrušit, aniž předtím zahájí dialog a dohodovací řízení s příslušnými institucemi dotčených členských států za účelem určení použitelných právních předpisů.
- Tato instituce je však povinna neprodleně informovat příslušné instituce dotčených členských států o svém rozhodnutí o zrušení.“

⁶¹ – V tomto smyslu viz rozsudek Alpenrind a další (bod 61).

⁶² – Viz praktické pokyny, s. 36, *in fine*, a 37.